

Sygn. akt VII U 1423/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 stycznia 2019 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : SSO Grażyna Baran

Protokolant : sekr. sądowy Aneta Krzuc

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2019 roku w K. rozprawie

sprawy **B. J. (1) i Stowarzyszenia (...) w Polsce O/Okręgowy w K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o ubezpieczenie społeczne i podstawę wymiaru składek

na skutek odwołań **B. J. (1) i Stowarzyszenia (...) w Polsce O/Okręgowy w K.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

z dnia 2 marca 2018 roku, Nr (...)

1. częściowo zmienia zaskarżoną decyzję, a to w zakresie wymienionych w niej okresów podlegania ubezpieczeniu: od 24.03.2014r. do 01.04.2014r., od 16.12.2014. do 19.12.2014r., od 24.02.2015r. do 07.04.2015r. i od 4.05.2015r. do 05.05.2015r., w ten sposób, że stwierdza, iż B. J. (1) jako osoba wykonująca pracę na podstawie umów zlecenia u płatnika składek Stowarzyszenie (...) w Polsce O/Okręgowy w K. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu w okresie 1.04.2015r., 2.12.2014r., 24.02.2015r., 7.04.2015r. i 05.05.2015r.;

2. w pozostałym zakresie odwołania oddala;

3. nie obciąża B. J. (1) i Stowarzyszenia (...) w Polsce O/Okręgowy w K. kosztami postępowania.

Sygn. akt VII U 1423/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 marca 2018r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. powołując się na, art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 w zw. z art. 38 ust.1 oraz art. 6 ust.1 pkt 4, art. 9 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 3, art.20 ust.1, art. 36 ust. 1,2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 Nr 205, poz. 1585 ze zm.), art.66 ust.1 pkt.1 lit.e i 81 ust. 1 i 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.) oraz art.734 i art.750 k.c.- stwierdził, że **B. J. (1)**, jako osoba wykonująca pracę na podstawie umów zlecenia u płatnika składek Stowarzyszenia (...) w (...) Oddział (...) w K., podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu w okresach: 4 lutego 2014r., 4 marca 2014r., od 24 marca 2014r. do 1 kwietnia 2014r., od 23 czerwca 2014r. do 24 czerwca 2014r., od 16 grudnia 2014r. do 29 grudnia 2014r., od 24 lutego 2015r. do 7 kwietnia 2015r., od 4 maja 2015r. do 5 maja 2015r., 1 grudnia 2015r. – z podstawą wymiaru składek wskazaną w decyzji .

W uzasadnieniu decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, iż postępowanie wyjaśniające dotyczące zawieranych przez płatnika składek umów o „dzieło” zakończone w dniu 3 stycznia 2018r. wykazało nieprawidłowości w zakresie niezgłoszenia oraz niezadeklarowania składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu zawartych umów zatytułowanych przez płatnika jako „umowy o dzieło” a posiadających znamiona umów o świadczenie usług. Zakład podał, że w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy stwierdzono, że płatnik składek nie dokonał zgłoszenia do ubezpieczeń: emerytalnego, rentowego i wypadkowego B. J. (1) wykonującego pracę na podstawie umów zatytułowanych jako umowy o dzieło w zakresie:

- Przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji telefonicznych dla członków(...);
- Przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji telefonicznych dla członków (...) w dniu 24 lutego 2015r. i 7 kwietnia 2015r.;
- Przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji telefonicznych dla członków (...) w dniu 5 maja 2015r.;
- Przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji telefonicznych dla członków(...) w dniu 1 grudnia 2015r.,
- Posiedzenie komisji i przeprowadzenie konsultacji zbiorowych dla członków (...) które, ze względu na swój charakter były w istocie umowami o świadczenie usług , do których stosuje się przepis o zleceniu realizowanymi w w/w okresie oraz za wynagrodzeniem wskazanym w tabeli.

Zakład podał, że Stowarzyszenie (...) w (...) Oddział (...) w K. zawierało umowy nazwane w treści umowami o dzieło, których przedmiotem były następujące czynności:

- przygotowanie i przeprowadzenie zajęć szkoleniowych oraz wygłaszanie wykładów na kursach, szkoleniach i studiach podyplomowych,
- czynności pomocnicze przy prowadzeniu kursów i szkoleń (przygotowanie materiałów szkoleniowych na kursy i szkolenia, kserowanie materiałów szkoleniowych, prowadzenie dokumentacji szkoleń, wypisywanie certyfikatów, archiwizacja dokumentacji szkoleniowej, analizy przychodów i kosztów działalności szkoleniowej, opracowanie kalkulacji szkoleń i sprawozdań, obsługa klientów i poczty oraz inne prace biurowe),
- przygotowanie i przeprowadzanie egzaminów na kursach i szkoleniach, udział w egzaminach,
- recenzje prac w ramach studiów podyplomowych,
- pełnienie funkcji promotora na studiach podyplomowych,
- sporządzanie aktualizacji strony internetowej, przewóz i podłączenie komputerów, konfiguracja Internetu,
- przeprowadzenie kontroli poprawności i inwentaryzacji dokumentacji merytorycznej szkoleń,
- realizacja nadzoru pedagogicznego,

-przeprowadzanie konsultacji telefonicznych dla członków SKwP,

- prace administracyjno-gospodarcze (sprzątanie pomieszczeń, mycie okien i glazury, czyszczenie elementów wyposażenia, koszenie trawy, przycinanie krzewów, grabienie liści oraz inne prace porządkowe i usługi remontowe).

Zakład podkreślił, iż umowy w większości przypadków charakteryzowały się powtarzalnością wykonywanych czynności. Wynagrodzenie za wykonanie umów cywilnoprawnych w przeważającej większości zostało ustalone kwotowo, niektóre umowy przewidywały wypłatę wynagrodzeń według stawki godzinowej. Umowy dotyczące przeprowadzania konsultacji dla członków Stowarzyszenia zostały zawarte na czas nieokreślony, wynagrodzenie za wykonanie umów wypłacane było kwartalnie, a stałej wysokości. Odpowiedzialność za „dzieło” wobec osób trzecich

ponosił zamawiający. Sporne umowy zawierały klauzulę, że wykonawca nie może powierzyć wykonania „dzieła” innym osobom bez pisemnej zgody zamawiającego. W ocenie Zakładu umowy nie posiadają cech istotnych dla umów o dzieło. Czynności będące przedmiotem umów nie prowadziły do samodzielnego dzieła w rozumieniu jednorazowego i końcowego rezultatu.

Analiza dokumentacji ubezpieczeniowej znajdującej się w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS wykazała, że B. J. (1) w okresie wykonywania powyższych umów nie podlegał ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu i powinien zostać zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń: emerytalnego, rentowych i wypadkowego oraz obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego. Zakład podał, że płatnik składek od osiągniętego przychodu przez B. J. (1) nie zadeklarował składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i zdrowotne.

Odwolania od powyższej decyzji złożyło zarówno płatnik Stowarzyszenie (...) w (...) Oddział (...) w K. jak i B. J. (1).

Stowarzyszenie (...) w (...) Oddział (...) w K. zarzuciło naruszenie przepisów postępowania (wymienione zostały przepisy kodeksu postępowania administracyjnego), które to naruszenia doprowadziły w konsekwencji do naruszenia przepisów prawa materialnego tj.

- art. 2 Konstytucji Rp w zw. z art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3 w zw. z art. 38 ust.1 oraz art. 6 ust.1 pkt 4, art. 9 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 3, art.20 ust.1, art. 36 ust. 1,2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art.66 ust.1 pkt.1 lit.e i 81 ust. 1 i 6 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych ;- art. 627 k.c., art. 734 i 750 k.c. , art. 353.1 k.c. ,

- art. 1 ust. 1 w zw. z art. 16 i 17 ustawy z dnia 4 lutego 1994r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Mając powyższe na względzie strona odwołująca się wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie, że ubezpieczony B. J. (1) nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, to jest emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w datach wskazanych w sentencji zaskarżonej decyzji jako zleceniobiorca i nie zachodzą przesłanki uzasadniające ustalenie podstawy wymiaru składek oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu odwołania płatnik podał, że zgodnie z wolą stron i celem umów- przedmiotem , o których wykonanie strony się umówiły było dzieło będące utworem w ujęciu art. 1 ust. 1 ustawy o prawie autorskim – polegające na opracowaniu i wygłoszeniu prelekcji na wskazany w umowach temat wg przedstawionego przez Wykonawcę prawa autorskiego programu szkolenia. Rezultat umowy określony został jako wygłoszenie na rzecz Zamawiającego prelekcji, Strony z góry ustaliły termin umowy i kwotę wynagrodzenia za efekt pracy i wspólnie uzgodniły, że prelekcja zostanie wygłoszona w określonym terminie. Jaki Wykonawca dzieła ubezpieczony wygłosił prelekcję i udzielił słuchaczom dodatkowych wyjaśnień dotyczących tematu. Miał swobodę w wyborze sposobu realizowania (wygłoszenia) prelekcji. Strona odwołująca się podkreśliła, że to samo odnosi się także do udzielanych konsultacji telefonicznych. Zwróciła uwagę, że już sam tytuł dzieła wyraźnie wskazuje na przeznaczenie go wyłącznie dla potrzeb osób wykonujących zawód księgowy bądź wykonujących czynności pomocnicze w księgowości w jednostkach budżetowych, co też wymagało od autora kreatywnej, indywidualnej, twórczej parce polegającej na sporządzeniu przyszłego modus operandi dla Stowarzyszenia (...) w Polsce.

Strona odwołująca powołała się na wyrok Sądu Okręgowego w Częstochowie z 21 października 2016r. (sygn. akt IVU 1527/15) i podkreśliła, że należy zgodzić się z argumentacją zawartą w powołanym wyroku. Materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie implikuje wniosek, że zgodną wolą stron było zawarcie umowy o dzieło, a nie zlecenia. A zatem ZUS nie jest uprawniony do zmiany kwalifikacji prawnej umów gdyż powoduje to stan niepewności co do prawa , a nadto przeważające znaczenie przy kwalifikacji danej umowy winna mieć zgodna wola stron.

Strona skarżąca zarzuciła ponadto, że argumentację organu zawartą w zaskarżonej decyzji cechuje bardzo wysoki stopień ogólności . Organ w ogóle nie odnosi się do konkretnych umów, które były realizowane pomiędzy ubezpieczonym a Stowarzyszeniem. Nadto w zaskarżonej decyzji znajduje się argumentacja, która w ogóle nie dotyczy umów, które były zawierane. Organ powołuje się na postanowienia umowne, które dotyczą umów związanych z

przygotowaniem i przeprowadzeniem szkoleń, nie zaś umów które dotyczą czynności przeprowadzenia prelekcji i konsultacji telefonicznych.

Strona skarżąca podniosła, że umowy zostały faktycznie zrealizowane w okresie umówionym. Wbrew twierdzeniom ZUS wspomniana umowa zobowiązywała wykonawcę nie do wykonania szeregu powtarzalnych czynności z należytą starannością, ale wskazywała określone dzieło do wykonania. Rezultat umowy był z góry określony, obiektywnie pewny i osiągalny. To nie określone działania ale wynik w postaci poszerzenia wiedzy uczestników uczestniczących w prelekcji lub biorących udział w konsultacjach był istotny dla realizacji umowy bowiem przyswojoną wiedzę księgowi wykorzystują dla potrzeb funkcjonowania jednostki, w której wykonują swoje obowiązki.

Jako autor wykładu ubezpieczony sam opracowywał i przygotowywał zagadnienia w nim poruszane, sam gromadził literaturę na dany temat, wybierał z niej materiał według własnego uznania i zawarł w nim własne przemyślenia. Zamawiający powierzając wykonanie dzieła konkretnej osobie uczynił to ze względu na posiadaną przez niego wiedzę specjalistyczną, która dawała mu gwarancję, że dzieło zostanie wykonane w sposób zgodny z jego oczekiwaniami, wyobrażeniami i potrzebami.

B. J. (1) w swoim odwołaniu podobnie jak Stowarzyszenie (...) w (...) Oddział (...) w K. zarzucił naruszenie przepisów postępowania oraz przepisów prawa materialnego i w związku z powyższym wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie u płatnika składek tj. Stowarzyszenia (...) w (...) Oddział (...) w K. nie podlega obowiązkowy ubezpieczeniom społecznym : emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu w okresie od lutego 2014r. do grudnia 2015r. jako zleceniobiorca i nie zachodzą przesłanki uzasadniające ustalenie podstawy wymiaru składek. B. J. (1) podniósł argumenty podobne jak Stowarzyszenie (...) w (...) Oddział (...) w K..

Odwołujący się podkreślił, że zgodnie z wolą stron i celem umowy – przedmiotem, o którego wykonanie strony się umówiły było dzieło będące utworem w ujęciu art. 1 ust. 1 ustawy o prawie autorskim polegające na przygotowaniu i przeprowadzeniu konsultacji telefonicznych dla członków (...) w okresie od lutego 2014r. do grudnia 2015r.wg przedstawionego przez Stowarzyszenie (...) w Polsce wykazu problemów i pytań zgłoszonych do konsultacji telefonicznych w w/w okresie. Strony z góry ustaliły termin umowy i kwotę wynagrodzenia za efekt pracy. Wykonawca dzieła opracował i sporządził listę zgłoszonych problemów i pytań drogą telefoniczną, którą wręczył Zamawiającemu i udzielił słuchaczom dodatkowych wyjaśnień dotyczących zgłoszonych problemów. Wykonawca miał swobodę w wyborze sposobu zrealizowania mowy o dzieło. Umowa została faktycznie zrealizowana w okresie umówionym. Podniósł, że przeprowadzone konsultacje , realizowane przez Wykonawcę miały piętno twórcze, o indywidualnym charakterze, uzależnione od osoby autora. Konsultant sam przygotowywał i opracowywał zagadnienia poruszane w konsultacjach, sam gromadził literaturę na dany temat, wybierał z niej materiał według własnego uznania i zawarł w nim własne przemyślenia. Zamawiający powierzając wykonanie dzieła konkretnej osobie, czynił to ze względu na jej przymioty (posiadaną specjalistyczną wiedzę na interesujący zamawiającego temat), które upewniały go, że oznaczone dzieło będzie wykonane w sposób odpowiadający jego oczekiwaniom, wyobrażeniom i potrzebom. Podniósł, że brak było jakiegokolwiek merytorycznego nadzoru Zamawiającego, o wynika z uznania wysokich eksperckich kompetencji Wykonawcy. Sytuacja taka koresponduje z uzasadnieniem wyroku Sądu Najwyższego z 4 lipca 2013r. gdzie stwierdza się, że umowa o dzieło zakłada swobodę i samodzielność wykonawcy , a wykonanie dzieła ma charakter jednorazowy i jest zamknięte terminem (sygn. II UK 402/12). Jednorazowość sprawy należy podkreślić tym bardziej, że konsultacje traktowały o definitywnym, wynikającym ze zmiany prawa, zamknięciu jednej z form działalności, specyficznej dla stowarzyszenia. Konsultacje nie miały charakteru ogólnego lecz wyjątkowo specjalistyczny, służące rozwiązaniom praktycznym konkretnych problemów zgłaszanych telefonicznie lub też czasem osobiście w siedzibie (...) K.. Konsultacji dokonywał osobiście jako biegły rewident, audytor wewnętrzny, b. inspektor kontroli skarbowej i b. Naczelnik Izby Skarbowej w K., co gwarantowało wysoko specjalistyczny i praktyczny charakter konsultacji dostosowany do konkretnych zgłaszanych problemów przez księgowych wykonujących zawód czy działające biura rachunkowe na terenie (...).

W odpowiedzi na odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział

w K. wniósł o ich oddalenie oraz o zasądzenie na jego rzecz od stron odwołujących się kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Organ rentowy podał, że w wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego organ ustalił, że ubezpieczony wykonywał u płatnika składek pracę na podstawie umów zatytułowanych jako umowy o dzieło w zakresie przygotowania i przeprowadzenia konsultacji telefonicznych dla członków (...), posiedzenia komisji i prowadzenia konsultacji zbiorowych dla członków (...), a także przygotowania i wygłoszenia prelekcji dla członków SKwP, które ze względu na swój charakter były w istocie umowami o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy o zleceniu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Przedmiotem działalności Stowarzyszenia (...) w (...) Oddziału (...) w K. jest przede wszystkim działalność oświatowa. Stowarzyszenie prowadzi kursy, szkolenia skierowane do osób chcących pogłębiać swoje umiejętności w zakresie księgowości i podatków. Działa w oparciu o prawo oświatowe i jest niepubliczną placówką kształcenia ustawicznego. Poza działalnością komercyjną organizuje nieodpłatne wsparcie merytoryczne dla członków stowarzyszenia - takie jak odczyty, prelekcje konsultacje miejscowe i telefoniczne. Celem prelekcji i odczytów było wyjaśnienie konkretnych, bieżących problemów, które się pojawiały i wynikały najczęściej ze zmiany przepisów. W odróżnieniu od szkoleń wie godzinnych, wielodniowych, były to krótkie spotkania, najczęściej dwugodzinne. Prelegent wprowadzał zagadnienie, wyjaśniał na czym polega zmiana i bardzo często w drugiej części udzielał odpowiedzi na pytania dotyczące tego zagadnienia.

W Stowarzyszeniu są dyżury na konsultacje telefoniczne. Jest to jedna z form działalności statutowej Dyżury telefoniczne odbywają się w siedzibie Oddziału w K. – we wtorki. Tematyka konsultacji nie była z góry określona ale obejmowała zakres rachunkowości i podatków. Konsultanci zmieniali się. Był ustalony harmonogram dyżurów – ustalała go H. S. (1). Jednym z konsultantów był B. J. (1). W spornym okresie Stowarzyszenie (...) w (...) Oddział w K. zawarło z nim umowy nazwane przez strony „umowami o dzieło”, których przedmiotem było przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji telefonicznych dla członków SKwP:

- umowa z dnia 4 lutego 2014r., w której wynagrodzenie ustalono na kwotę 120 zł brutto (rachunek z dnia 4 lutego 2014r. na kwotę 120 zł brutto)
- umowa z dnia 4 marca 2014r., w której wynagrodzenie ustalono na kwotę 120 zł brutto (rachunek z dnia 4 marca 2014r. na kwotę 120 zł brutto);
- umowa z dnia 24 marca 2014r., w której wynagrodzenie ustalono na kwotę 120 zł brutto (rachunek z dnia 1 kwietnia 2014r. na kwotę 120 zł brutto);
- umowa z dnia 23 czerwca 2014r., w której wynagrodzenie ustalono na kwotę 240 zł brutto (rachunek do umowy z dnia 24 czerwca 2014r. na kwotę 240 zł brutto);
- umowa z 16 grudnia 2014r., podano w niej termin konsultacji w dniu 2 grudnia 2014r., wynagrodzenie ustalono na kwotę 120zł brutto (rachunek z dnia 29 grudnia 2014r. na kwotę 120 zł brutto);
- umowa z dnia 24 lutego 2015r., podano w niej termin konsultacji w dniu 24 lutego 2015r. i 7 kwietnia 2015r., wynagrodzenie ustalono na kwotę 240zł, (rachunek z dnia 7 kwietnia 2015r. na kwotę 240 zł brutto za konsultacje w dniu 24 lutego 2015r. i 7 kwietnia 2015r.);
- umowa z dnia 4 maja 2015r., podano w niej termin konsultacji w dniu 5 maja 2015r., wynagrodzenie ustalono na kwotę 120 zł brutto (rachunek z dnia 5 maja 2015r. na kwotę 120 zł brutto);
- umowa z dnia 1 grudnia 2015r., podano w niej termin konsultacji w dniu 1 grudnia 2015r., wynagrodzenie ustalono na kwotę 120 zł brutto (rachunek z dnia 1 grudnia 2015r. na kwotę 120 zł brutto).

W każdej z w/w umów w § 6 .1. podano, że Zamawiający w terminie 3 dni od terminu wykonania dzieła oświadczy, czy dzieło przyjmuje czy też zażąda dokonania poprawek.

Konsultacje telefoniczne odbywały się w ten sposób, że telefony odbierała H. S. (1), która sprawdzała czy dzwoni członek Stowarzyszenia, a jeżeli tak to czy jest to członek zwyczajny czy honorowy. Po dokonaniu weryfikacji łączyła rozmówcę z B. J. (1), który przebywał w specjalnym pokoju dla konsultantów. Po połączeniu była realizowana konsultacja – członek stowarzyszenia zadawał pytania, na które B. J. (1) udzielał odpowiedzi. Konsultacje odbywały się z reguły w godzinach od 15:30 do 17:30 . Wynagrodzenia za konsultacje było ryczałtowe- nie zależało od ilości udzielonych konsultacji. Udzielane przez B. J. (1) konsultacje nie były weryfikowane merytorycznie. Po dyżurze konsultant wypełniał arkusz , w którym podawał imię, nazwisko osoby, która dzwoniła oraz zakres konsultacji. Arkusz oddawał H. S. (1)., która później przygotowywała umowę (zdarzało się że umowa była przygotowana wcześniej). Były przypadki, że wnioskodawca umawiał się na osobiste spotkanie z osobą, która dzwoniła (gdy konieczna była np. analiza dokumentów)

Ponadto w dniu 8 grudnia 2015r. strony z zawarły umowę, której przedmiotem było: „Posiedzenie komisji i przeprowadzenie konsultacji zbiorowych dla (...). W § 4 umowy podano, że umowa zostaje zawarta na czas realizacji dzieła rozliczanego kwartalnie, na okres uczestnictwa Wykonawcy w zespole konsultantów O/O K.”, wynagrodzenie ustalono na kwotę 800 zł brutto (rachunek z dnia 8 grudnia 2015r. na kwotę 800 zł brutto)

- Poza umowami o przeprowadzenie konsultacji telefonicznych Stowarzyszenie (...) w (...) Oddział (...) w K. zawierało z B. J. (1) umowy o dzieło, których o przedmiotem było m.in. np. przygotowanie i wygłoszenie prelekcji dla członków (...) na określony temat (umowy te nie zostały zakwestionowane przez ZUS)

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach ZUS oraz dokumentów dołączonych do odwołania których wiarygodności oraz prawdziwości nie kwestionowała żadna ze stron. Ponadto Sąd oparł się na zeznaniach świadków B. K. i K. J. oraz odwołującego B. J. (1). Zeznania świadków i odwołującego się sąd uznał za wiarygodne, Zeznania te są jasne, logiczne i spójne. B. J. (1) wyczerpująco opisał organizację i sposób w jaki odbywały się konsultacje telefoniczne oraz podał na jakich zasadach było wypłacane wynagrodzenie za te konsultacje.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie jest nieuzasadnione.

Istota niniejszej sprawy dotyczyła kwalifikacji prawnej umów zawartych pomiędzy Stowarzyszeniem (...) w (...) Oddział (...) w K. a B. J. (1), których przedmiotem było „przeprowadzenie konsultacji telefonicznych dla C.. (...)” oraz „Posiedzenie komisji i przeprowadzenie konsultacji zbiorowych dla (...)”

W ocenie odwołujących się były to umowy o dzieło, zaś organ rentowy wskazywał, że przedmiotowe umowy należało ocenić jako umowy o świadczenie usług, do których stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Ustalenie charakteru spornej umów ma znaczenie dla stwierdzenia obowiązku podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu oraz ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Osoby te nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli są uczniami gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych lub studentami, do ukończenia 26 lat.

Stosownie do art. 12 ust. 1 ustawy obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, zdrowotnemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne wykonujące pracę nakładczą oraz zleceniobiorcy - od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy (art. 13 pkt. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Nadto w myśl zaś art. 36 ust. 1 i 2 ustawy każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych, zaś obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób określonych m.in. w art. 6 ust. 1 pkt. 1- 4 spoczywa na płatniku składek. Umowa o dzieło nie rodzi obowiązków składekowych.

O tym czy daną umowę należy zakwalifikować jako umowę o dzieło, czy jako umowę o świadczenie usług decydują przepisy kodeksu cywilnego. Wskazać należy, że w myśl przepisu art. 353¹ k.c. strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny wedle swego uznania. Nie oznacza to jednak dowolności, bowiem wskazany przepis wprost wymaga, aby treść umowy nie sprzeciwiała się naturze danego stosunku prawnego, jego społeczno-gospodarczemu przeznaczeniu i ustawie. O tym, jaki stosunek w rzeczywistości łączy strony rozstrzygają, zatem warunki, na jakich praca jest wykonywana, a nie sama nazwa umowy, czy nawet wola stron, która podlega ograniczeniom wskazanym w art. 353¹ k.c.

Umowę o dzieło definiuje art. 627 k.c., zgodnie z którym przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia.

Z kolei stosownie do treści art. 734 §1 k.c., przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie, przy czym do pokrewnych do zlecenia umów o świadczenie usług (art. 750 k.c.) stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

Elementem konstytutywnym odróżniającym umowę o dzieło od umowy zlecenia jest cel tej umowy - osiągnięcie określonego konkretnego rezultatu, podczas gdy umowa zlecenia polega na podejmowaniu czynności starannego działania, które nie muszą, lecz mogą, zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Umowa o dzieło powinna z góry określać jej zindywidualizowany rezultat. Przyjmuje się, że dzieło jest rezultatem obiektywnie osiągalnym i pewnym w danych warunkach. Natomiast umowa zlecenia nie akcentuje rezultatu jako koniecznego do osiągnięcia, elementem wyróżniającym umowę zlecenia nie jest bowiem wynik, lecz staranie w celu osiągnięcia tego wyniku. Tym samym w przypadku umowy zlecenia ocenie podlega nie konkretnie osiągnięty cel, ale czynności zmierzające do jego osiągnięcia oraz staranność ich wykonania. „Istotą umowy o dzieło jest osiągnięcie określonego, zindywidualizowanego rezultatu w postaci materialnej lub niematerialnej. Umowa o świadczenie usług jest zaś umową starannego działania, zatem jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Jednym z kryteriów pozwalających na odróżnienie umowy o dzieło od umowy o świadczenie usług jest możliwość poddania umówionego rezultatu (dzieła) sprawdzianowi na istnienie wad fizycznych” (por: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 6 września 2012r., sygn. akt III AUa 330/12) . Sprawdzian taki jest zaś niemożliwy do przeprowadzenia, jeśli strony nie określiły w umowie cech i parametrów indywidualizujących dzieło. Taki brak kryteriów określających pożądaną przez zamawiającego wynik (rezultat) umowy prowadzi do wniosku, że przedmiotem zainteresowania zamawiającego jest wykonanie określonych czynności, a nie ich rezultat (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2013r., sygn. akt II UK 115/1, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 2014 r. sygn. akt II UK 566/13). Rezultat o jakim mowa w umowie o dzieło powinien być osiągnięty w konkretnym czasie i nie powinien powielać się w postaci stale zawieranych umów o dzieło, o tym samym przedmiocie (por. postanowienie Sądu z dnia 19 listopada 2013 r., sygn. akt I UK 263/13).

Należy przy tym przyjąć, że realizacja oznaczonego dzieła jest zwykle określonym procesem wykonawczym, o możliwym do wskazania momencie początkowym i końcowym, którego celem jest doprowadzenie do weryfikowalnego i jednorazowego rezultatu, zdefiniowanego przez strony w momencie zawierania umowy. Dzieło zawsze musi być jednorazowym efektem, zindywidualizowanym już na etapie zawierania umowy i możliwym do jednoznacznego zweryfikowania po wykonaniu. Z taką też definicją, co do zasady, nie koresponduje wykonywanie powtarzalnych czynności, w systemie pracy ciągłej pod nadzorem. Szereg powtarzalnych czynności, nawet, gdy prowadzi do

wymiernego efektu, nie może być rozumiany, jako jednorazowy rezultat i kwalifikowany, jako realizacja umowy o dzieło. Przedmiotem umowy o dzieło nie może być, bowiem osiąganie kolejnych, bieżąco wyznaczanych rezultatów. Tego rodzaju czynności są natomiast charakterystyczne dla umowy o świadczenie usług, którą definiuje obowiązek starannego działania, wykonywania umówionych czynności.

Istotnym dla oceny umowy cywilnej jest fakt, że nazwa umowy nie przesądza o jej rodzaju. Jeśli bowiem tytuł nie odpowiada istocie umowy, należy badać treść umowy oraz sposób jej faktycznego wykonywania. Skoro zaś dana umowa wiąże się z obowiązkami publicznoprawnymi, w tym wypadku obowiązkiem opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne, to obowiązek organu rentowego, a następnie zakres kognicji sądu ubezpieczeń społecznych, skierowany jest na badanie rzeczywistej treści umowy stron.

Mając powyższe na uwadze, należało stwierdzić, że organ rentowy dokonał prawidłowej oceny prawnej charakteru umów łączących Stowarzyszenie (...) w Polsce Oddział Okręgowy w K. i B. J. (1). Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że strona odwołująca zawarła z ubezpieczonym umowy o świadczenie usług, do których stosuje się odpowiednio przepisy o umowie zlecenia. Treść umów oraz sposób ich wykonywania wskazuje bowiem, że były to umowy starannego działania, a nie rezultatu. B. J. (1) wykonał powtarzalne działania polegające. udzielaniu konsultacji telefonicznych. Zauważyć należy, że jak zeznała świadek B. K. konsultacje telefoniczne dla członków Stowarzyszenia to jedna z form działalności statutowych Stowarzyszenia. B. J. (1) był jednym z konsultantów, dyżury związane z konsultacjami telefonicznymi odbywały się w siedzibie Stowarzyszenia w K., w określony dzień tygodnia, w określonych godzinach, zgodnie z harmonogramem opracowanym przez H. S. (1). B. J. (1) wykorzystując swoje kwalifikacje, doświadczenie i umiejętności, zobowiązywał się do starannego wykonywania na rzecz Stowarzyszenia czynności faktycznych, oznaczonych rodzajowo, o charakterze powtarzającym się. Ponadto, co istotne wynagrodzenie ustalone ryczałtowo – nie było w żaden sposób uzależnione od ilości ani jakości przeprowadzonych konsultacji.

Sąd częściowo zmienił zaskarżoną decyzję w sposób podany w punkcie 1 wyroku mając na uwadze, że:

a/ w przypadku umowy z dnia 23 marca 2014r. wypłacone wynagrodzenie wyniosło 120 zł co oznacza, że zostało wypłacone za 1 dzień konsultacji zatem nie ma podstaw do obejmowania B. J. (1) obowiązkowymi ubezpieczeniami za okres od 23 marca 2014r. do 1 kwietnia 2014r. Sąd przyjął, że umowa była wykonana w dniu sporządzenia rachunku tj. 1 kwietnia 2014r.

b/ z kolei z treści umowy z dnia 16 grudnia 2014r. jednoznacznie wynika, iż dotyczy ona konsultacji w dniu 2 grudnia 2014r., potwierdza to również rachunek na kwotę 120 zł do tej umowy, gdzie wyraźnie podano, że dotyczy realizacji konsultacji w dniu 2 grudnia 2014r., zatem i w tym przypadku w decyzji niezasadnie został podany okres od 16 grudnia 2014r. do 29 grudnia 2014r.;

c/ podobnie w przypadku umowy w z 24 lutego 2015r., w której wymienione są konsultacje w dniach 24 lutego 2015r. i 7 kwietnia 2015r. (rachunek na kwotę 240 za konsultacje w dniach 24 lutego 2015r. i 7 kwietnia 2015r.) i umowy z dnia 4 maja 2015r., w której jako dzień przeprowadzenia konsultacji wymieniono 5 maja 2015r. (rachunek na kwotę 120 za konsultacje przeprowadzone w dniu 5 maja 2015r. Zatem brak podstaw do objęcia B. J. (1) obowiązkowymi ubezpieczeniami odpowiednio od 24 lutego 2015r. do 7 kwietnia 2015r. i od 4 maja 2015r. do 5 maja 2015r.

Odnosnie umowy z dnia 8 grudnia 2015r., której przedmiotem było „Posiedzenie komisji i przeprowadzenie konsultacji zbiorowych dla (...), przy czym umowa została „zawarta na czas realizacji dzieła rozliczanego kwartalnie, na okres uczestnictwa Wykonawcy w zespole konsultantów O/O K.” również brak podstaw do uznania jej za umowę o dzieło już choćby z tego powodu, że trudno za dzieło uznać „posiedzenie komisji” .

Tym samym skoro strony łączyły umowy o świadczenie usług, to uzasadnionym było objęcie B. J. (1) ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi i wypadkowym.

Na marginesie wskazać należy, że zarzuty dotyczące naruszenia przepisów postępowania administracyjnego nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Odwołanie od decyzji administracyjnej złożone do Sądu

jest szczególnym pismem procesowym, które pełni rolę pozwu i wszczyna postępowanie sądowe cywilne. Sąd w postępowaniu cywilnym rozpoznaje sprawę niejako na „nowo” według przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Na podstawie tych przepisów Sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji administracyjnej, dokonując jej oceny na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego. Sąd nie bada jednak sposobu przeprowadzenia postępowania administracyjnego, które jest jedynie klasycznym postępowaniem przedsądowym o charakterze prejudycjalnym, warunkującym dopuszczalność drogi sądowej. Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych, skupia się bowiem na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. Sąd może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego jako przedmiotu odwołania.

W niniejszej sprawie nawet niezastosowanie się przez ZUS do wszystkich wymogów wynikających z przepisów regulujących postępowanie administracyjne nie może skutkować przyjęciem, iż zaskarżona decyzja jest nieważna, gdyż ma wszystkie cechy aktu administracyjnego.

Mając powyższe na uwadze sąd na zasadzie art. 477¹⁴ §1 i 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 i 2 sentencji. Mając na uwadze charakter postępowania oraz okoliczności sprawy zasadnym było zastosowanie art. 102 k.p.c. Podkreślić należy, że zarówno decyzja (w szczególności jej uzasadnienie) jak i odpowiedź na odwołanie jak słusznie zarzucili odwołujący się były bardzo ogólnikowe, ponadto sąd wziął pod uwagę, że decyzja została skorygowana.